

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP SZKOLNY

24 października 2019 r.

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz/napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	50	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Teksty i mapa do zadania 1.

Tekst I

Anubis czczony był jako bóg zmarłych i patron mumifikacji. Lokalne legendy łączyły go więzami rodzinnymi z rozmaitymi bóstwami, między innymi z Ozyrysem, Setem i Re. Świętym zwierzęciem Anubisa był szakal.

Na podstawie: <http://www.starozytn....info/bogowie.html>

Tekst II

Była to ojczyzna okrutnych wojowników. Hellenowie widzieli w niej państwo stabilne, w którym, jak wierzył nawet trzeźwy dziejopis Tukidydes, ustroj wprowadzony przez prawodawcę Likurga nie zmienił się przez 400 lat.

Na podstawie: <https://www.tygodnikprzeglad.pl/mit.../>

Tekst III

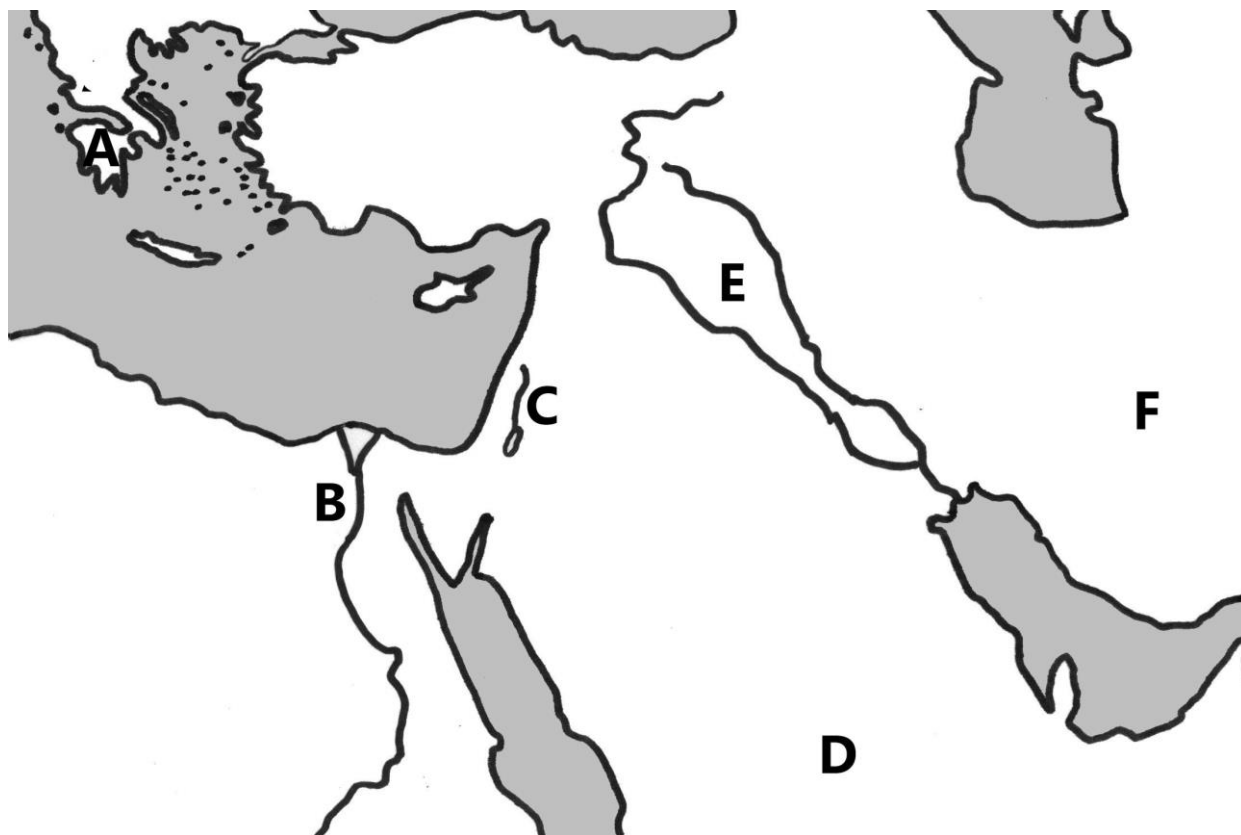
Król potężny, słońce Babilonu, który pozwala wzejść światłości nad krajem Sumeru i Akadu, król, który zmusił do posłuszeństwa cztery strony świata, ulubieniec Isztar — oto ja! Wicher czterech stron świata, który ujarzmił siedliska nad Eufratem na rozkaz Dagana, stwórcy swego.

Na podstawie: <http://www.pistis.pl/biblioteka/.....pdf>

Tekst IV

Jerycho było silnie umocnione. Jozue wezwał kapłanów i rzekł im: «Weźcie Arkę Przymierza». Lud wzniósł okrzyk wojenny i zagrano na trąbach. Skoro tylko usłyszał lud dźwięk trąb, wzniósł gromki okrzyk wojenny i mury rozpadły się na miejscu.

Na podstawie: <http://....deon.pl/rozdzial.php?id=1118>

Na podstawie: <https://washburn.edu/cas/history/stucker/MEastPhysMap.html>

Zadanie 1. (0-4)

Każdemu tekstowi przyporządkuj oznaczony na mapie region wybrany spośród oznaczonych literami A-F, którego dziejów dotyczy dany tekst. W każdym wierszu zaznacz literę, którą oznaczono wybrany region na mapie.

1.1. Tekst I - A B C D E F

1.2. Tekst II - A B C D E F

1.3. Tekst III - A B C D E F

1.4. Tekst IV - A B C D E F

Teksty do zadania 2.

Tekst I

Susza letnia przychodząca po zimowych deszczach i zimowych dniach słonecznych zapewnia długi okres wegetacji, konieczny, by mogły dojrzewać oliwki, winogrona i figi. Większą część obszaru zajmują góry. Tu przede wszystkim znajdują się pastwiska. Corocznie w kwietniu i w maju wielkie stada owiec wędrują z nizin w góry, by jesienią powrócić znowu na niziny. Żyznych równin nie brak, przeważnie jednak nie są one zbyt rozległe. Powstały tu liczne państewka, z których każde posiadało podstawowe elementy samowystarczalności. Ludzie, dla których brakło miejsca, szukali za morzem nowych siedzib o podobnych warunkach.

Na podstawie: N. G. L. Hammond, *Dzieje [...]*, Warszawa 1977, ss. 26-27, 35.

Tekst II

Stosunkowo dużą część kraju stanowiły żyzne niziny z glebą częściowo pochodzenia wulkanicznego. Łagodny klimat sprzyjał uprawie rozmaitych kultur rolnych. Wcześniej rozwinęła się gospodarka zbożowa. Rozpowszechniła się uprawa różnych gatunków pszenicy, bobu i innych roślin strączkowych. Rozwój rolnictwa był zależny od stosowania sztucznego nawadniania i osuszania bagien. Stosunkowo łatwa komunikacja pomiędzy poszczególnymi krainami sprzyjała utworzeniu większych organizmów politycznych, wyjściu poza formy miasta-państwa.

Na podstawie: M. Jaczynowska, *Historia [...]*, Warszawa 1986, ss. 7-8.

Zadanie 2. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W tekście I opisano warunki naturalne starożytnej Italii, a w tekście II – starożytnej Grecji.	P	F
W obu tekstach autorzy ukazali wpływ środowiska na gospodarkę i organizację polityczną regionu.	P	F

Ilustracja i teksty do zadania 3.

Na podstawie: <https://kc-cieszyn.pl/>

Tekst I

Ta święta księga składa się z 114 rozdziałów zwanych surami. Ich tekst został objawiony Mahometowi za pośrednictwem anioła Gabriela. Znajdziemy tam m.in. opowieści o prorokach: Abrahamie, Mojżeszu, Salomonie i Jezusie.

Tekst II

Jest to zapis pięciu początkowych ksiąg Starego Testamentu zawierających zarys dziejów ludzkości od stworzenia świata, fabularyzowaną relację o życiu Mojżesza, wyjściu Izraelitów z Egiptu, przymierzu zawartym z Bogiem na Synaju oraz o wędrówkach Izraelitów aż do śmierci Mojżesza.

Tekst III

Ta święta księga składa się z 4 Ewangelii, Dziejów Apostolskich, 21 listów i Apokalipsy św. Jana. Jest to opis życia i nauki Jezusa Chrystusa oraz dziejów i wiary jego pierwszych wyznawców.

Tekst IV

Jest to zapis opowieści o bogach i herosach, za pomocą których próbowano wyjaśnić miejsce człowieka w świecie oraz samo funkcjonowanie świata, jego stworzenie i historię. Relacje zachodzące między człowiekiem i bogami służyły do określenia granic, których śmiertelnikom nie było wolno przekraczać.

Na podstawie: *Religie świata. Encyklopedia PWN*, Warszawa 2008, ss. 468-469, 561-564, 600, 786.

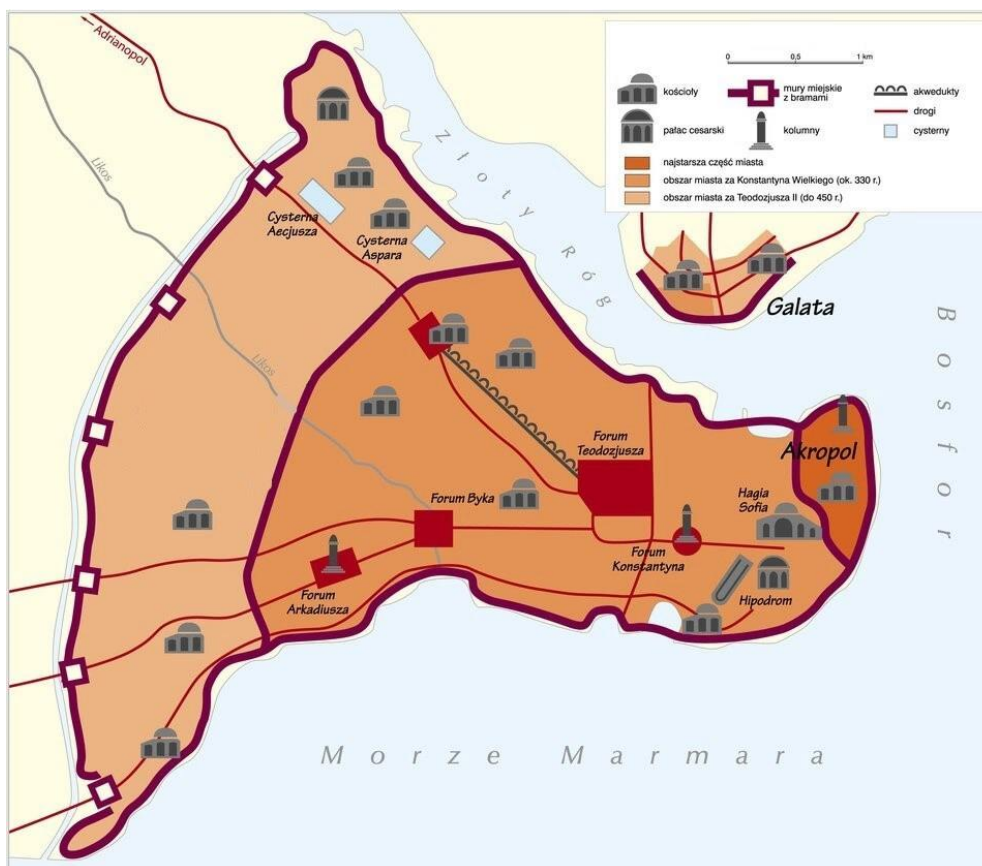
Zadanie 3. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Święta księga przedstawiona na ilustracji została opisana

- A. w tekście I.
- B. w tekście II.
- C. w tekście III.
- D. w tekście IV.

Ilustracja do zadania 4.

Na podstawie: <https://epodreczniki.pl>

Zadanie 4. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Miasto, którego plan przedstawiono na ilustracji, znajduje się dziś na terytorium

- A. Grecji.
- B. Izraela.
- C. Turcji.
- D. Włoch.

Tekst do zadania 5.

Jest koniecznością, abyście niezwłocznie podążyli z pomocą waszym braciom zamieszkującym na Wschodzie i potrzebującym waszej pomocy. Zajmując coraz dalsze ziemie tychże chrześcijan, Turcy i Arabowie wielu zabili lub wzięli do niewoli, kościoły porozbijali, a imperium spustoszyli. Dlatego zwracam się z pokorną prośbą, nie ja, lecz Pan, abyście wy, głosiciele Chrystusowi w porę pomogli wschodnim chrześcijanom i wypędzili z granic chrześcijańskiego świata ludzi tego niecnego rodzaju. Wszak to nakazuje Chrystus. Wszystkim idącym tam, w wypadku ich zgonu na lądzie czy na morzu lub w boju z poganami, od tej chwili odpuszczone będą grzechy.

Na podstawie: M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard (oprac.), *Wiek V-XV w źródłach*, Warszawa 1997, s. 151.

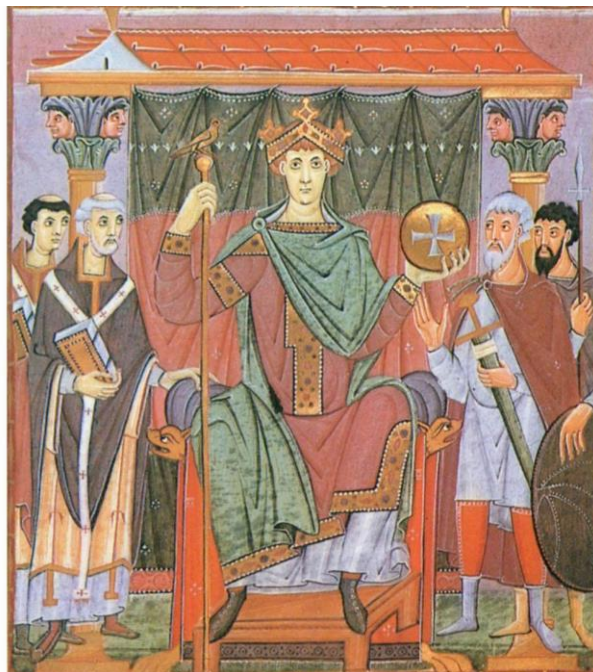
Zadanie 5. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

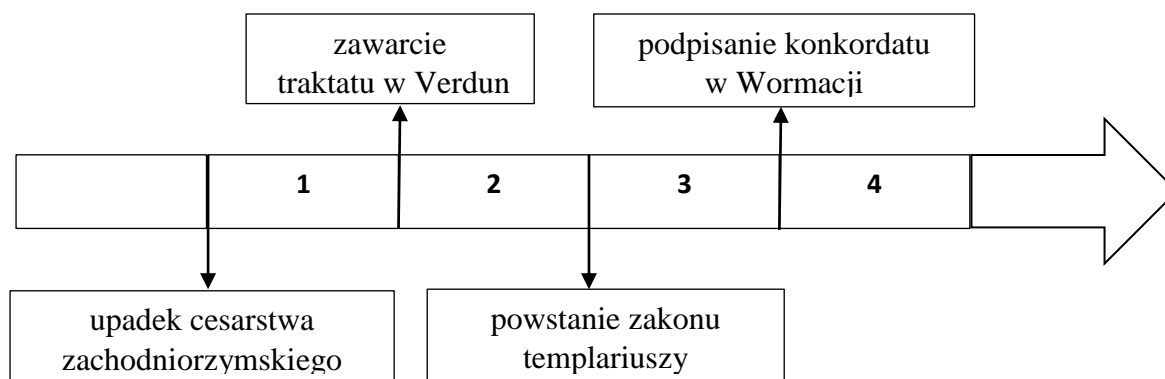
Cytowaną mowę wygłosił **5.1.**____. Wspomniane w tekście *imperium* to **5.2.**____. Tekst ma charakter **5.3.**_____.

- 5.1.** **A.** Święty Franciszek
 B. Grzegorz VII
 C. Urban II
- 5.2.** **A.** Święte Cesarstwo Rzymskie
 B. Cesarstwo Bizantyńskie
 C. Cesarstwo Rosyjskie
- 5.3.** **A.** perswazyjny
 B. obiektywny
 C. pochwalny

Ilustracje i taśma chronologiczna do zadania 6.

Na podstawie: *Polaków dzieje malowane*, Warszawa 2007, s. 14.

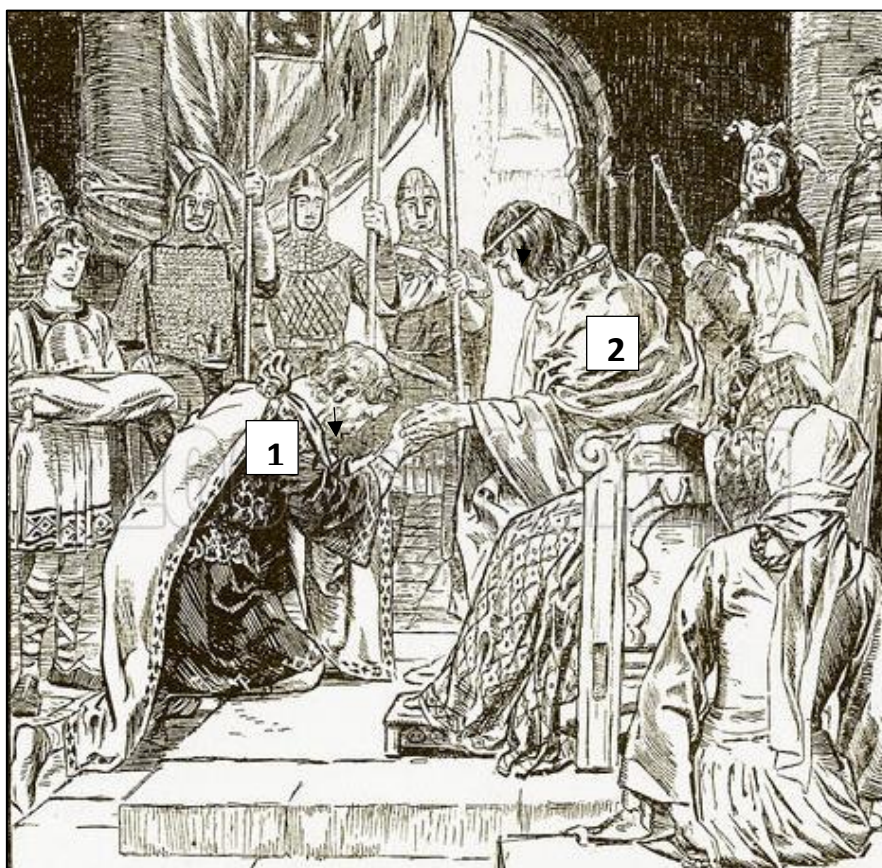
Zadanie 6. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca ukazany na ilustracji panował w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Ilustracja i teksty do zadania 7.

Na podstawie: <http://www.lookandlearn.com/history-images/M087437/>

Tekst I

Najpierw biskup błogosławił chorągiew takimi słowami: „Wszechmogący i wieczny Boże, pobłogosław ten sztandar wojenny Twym niebieskim błogosławieństwem, aby dodał sił w walce przeciw nieposłusznym wrogim narodom”. Następnie rycerz dołączał do chorągwi włócznię i trzymał ją w ręku, podczas gdy biskup kropił ją wodą święconą. Potem błogosławił miecz.

Na podstawie: *Historia Europy*, Warszawa 1995, s. 136.

Tekst II

Hrabia pytał człowieka stojącego przed nim, czy chce być mu całkowicie oddany. Następnie jego złożone dłonie ścisnął w swych dłoniach, a przymierze przypieczętowali pocałunkiem. Ten, kto złożył hołd, przyrzekał wierność i przysięgał na relikwie świętych. Wtedy hrabia, trzymając w ręku laskę, nadawał lenno wszystkim, którzy przez to przymierze zaprzysięgli mu wierność.

Na podstawie: *Historia Europy*, Warszawa 1995, s. 133.

Tekst III

Arcybiskup przystąpiwszy do ołtarza i zdjęwszy zeń miecz z pasem, zwrócił się do króla i rzekł: „przyjmij ten miecz i wypędź nim wszystkich wrogów Chrystusa”. Potem wzięwszy naramienniki i suknie, odział go. Namaszczony zaraz olejem świętym i ukoronowany diademem złotym zaprowadzony został przez biskupów do tronu.

Na podstawie: T. Meresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 104.

Zadanie 7. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst – przyporządkuj do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A-C.

Przedstawiona na ilustracji scena to fragment średniowiecznej ceremonii opisanej w tekście oznaczonym numerem 7.1.____. Postać oznaczona na ilustracji numerem 1. przyjmuje na siebie obowiązki 7.2.____. Ceremonia stanowiła uroczystą oprawę dla nadania 7.3.____.

7.1.	A. I	B. II	C. III
7.2.	A. rycerza	B. wasala	C. seniora
7.3.	A. dóbr ziemskich	B. przywileju szlacheckiego	C. tytułu rycerskiego

Tekst do zadania 8.

Potykał się za sprawiedliwość,
przed gniewem króla nie ustąpił:
i staje żołnierz Chrystusowy
za krzywdę ludu sam do walki.
Ponieważ stale wypominał
on okrucieństwo tyranowi,
koronę zdobył męczennika,
padł posiekany na kawałki.
Niebiosa nowy cud zdziałały,
bo mocą swą Niebieski Lekarz
poćwiartowane jego ciało
przedziwne znowu w jedno złączył.

Na podstawie: <https://www.spiewnikniepodleglosci.pl>

Zadanie 8. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst – przyporządkuj do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A-C.

Cytowany tekst stanowi świadectwo kultu świętego 8.1.____. Wspomnianym w tekście *tyranem* miał być Bolesław 8.2.____. Autor tekstu wyraża przekonanie, że śmierć świętego nastąpiła wskutek 8.3.____.

8.1.	A. Benedykta	B. Stanisława	C. Wojciecha
8.2.	A. Chrobry	B. Śmiały	C. Krzywousty
8.3.	A. ran bitewnych	B. nieuleczalnej choroby	C. zabójstwa politycznego

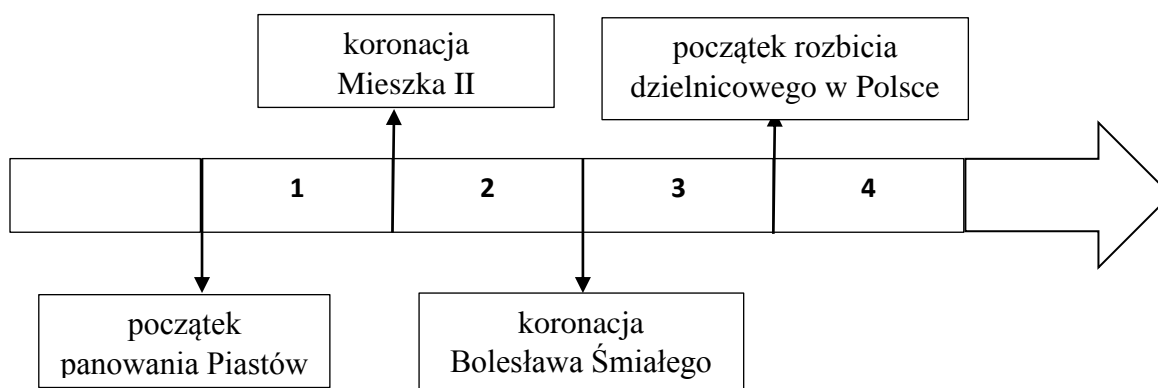
Tekst i taśma chronologiczna do zadań 9. i 10.

Gdy z pomocą Świętopelka
Straszny Henryk chciał piekielka
Przedsmak dać i z armią stanął
Pod Głogowa samą bramą.

A z nim razem zakładnicy,
Co do machin oblężniczych
Przywiązani przezeń byli,
Nie wahając się ni chwili

Bolek odparł ich, pod Wrocław
Gnając aż, gdzie duch w nich osłabł,
Stąd też prawie każdy poległ
W miejscu zwanym tam Psie Pole.

Na podstawie: [https://www.tekstowo.pl/piosenka,t_raperzy_znad_wisly,\[...\].html](https://www.tekstowo.pl/piosenka,t_raperzy_znad_wisly,[...].html)

Zadanie 9. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia opisane w tekście miały miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 10. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst – przyporządkuj do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A-C.

Wspomniany w tekście Henryk był **10.1.**____ . Wspomnianymi w tekście zakładnikami byli **10.2.**____ . Wymienione miejsca walk świadczą o tym, że działania wojenne toczyły się głównie **10.3.**____ .

10.1. A. królem niemieckim

B. królem węgierskim

C. księciem litewskim

10.2. A. rycerze Henryka

B. mieszkańcy grodu

C. krewni Świętopełka

10.3. A. na Śląsku

B. na Pomorzu

C. na Mazowszu

Tekst i ilustracje do zadania 11.

Od XIII wieku rzemieślnicy przy wsparciu władz miejskich zaczęli zakładać własne organizacje. Należeli do nich rzemieślnicy jednej lub kilku pokrewnych specjalności. Wspólnie dbali o wysoką jakość wytwarzanych towarów, chronili się wzajemnie przed nieuczciwą konkurencją, ustalali płace, godziny pracy (na przykład zabraniano pracy nocą). W razie złamania regulaminu rzemieślnik stawał przed specjalnym sądem. Członkowie opiekowali się też rodzinami zmarłych rzemieślników, które były w potrzebie.

Na podstawie: <https://epodreczniki.pl>

Zadanie 11. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst pozwala stwierdzić, że

A. w późnym średniowieczu nastąpił zmierzch znaczenia szlachty.

B. królowie wspierali rozwój miast i bogacenie się mieszczan.

C. kupcy europejscy handlowali towarami najlepszej jakości.

D. członkowie cechów okazywali solidarność zawodową.

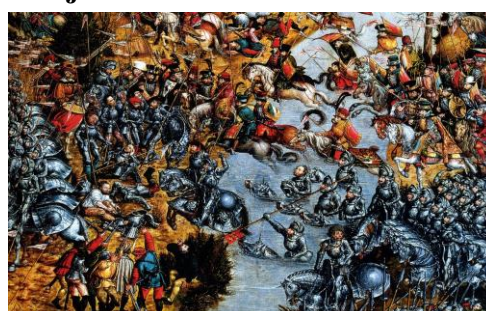
Mapa i ilustracje do zadania 12.

Ilustracja A

Ilustracja B

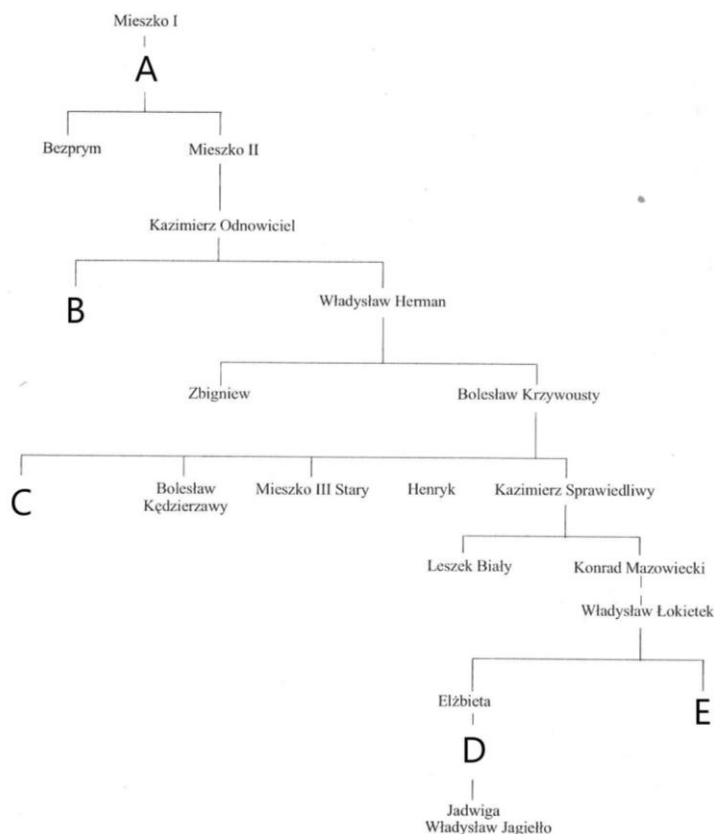
Na podstawie: *Polaków dzieje malowane*, Warszawa 2007, ss. 32, 33, 77.

Zadanie 12. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Podczas najazdu, którego dotyczy mapa, Przemysław II poniósł śmierć w bitwie pod Legnicą.	P	F
Wojska najeźdźców, którzy zaatakowali ziemie polskie w 1241 r., przedstawiono na ilustracji B.	P	F

Tablica genealogiczna do zadania 13. (tylko wybrani władcy)

Na podstawie: <https://brainly.pl>

Zadanie 13. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tablica odnosi się do władców Polski pochodzących z trzech różnych dynastii.	P	F
Władca oznaczony na tablicy literą B był pradziadkiem Kazimierza Sprawiedliwego.	P	F

Zadanie 14. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Szereg, w którym uporządkowano chronologicznie wydarzenia z dziejów stosunków polsko-krzyżackich, to:

- A. II pokój toruński, bitwa pod Płowcami, pokój wieczysty, bitwa pod Chojnicami
- B. bitwa pod Chojnicami, II pokój toruński, bitwa pod Płowcami, pokój wieczysty
- C. bitwa pod Płowcami, pokój wieczysty, bitwa pod Chojnicami, II pokój toruński
- D. pokój wieczysty, bitwa pod Chojnicami, II pokój toruński, bitwa pod Płowcami

Teksty do zadania 15.

Tekst I

Przybył do malborskiego zamku rycerz. Powiedział, że uciekł z obozu mistrza pruskiego, gdyż Władysław, król polski, mistrzowi pruskiemu zadał klęskę. Dopieroż wszyscy pogrążeni w smutku jęli myśleć o opuszczeniu Malborka i każdy tym tylko był zajęty, dokąd miał uciekać. Gdyby więc król Władysław zaraz po odniesionym zwycięstwie ruszył był pod Malbork, bez najmniejszego swojej i wojska swego straty byłby niezawodnie pierwszego dnia po przybyciu zamek ten zmusił do poddania.

Na podstawie: Jan Długosz, *Bitwa grunwaldzka*, Wrocław 2003, ss. 119-121.

Tekst II

Polacy i przedstawiciele Związku Pruskiego rozpoczęli pertraktacje z najemnikami czeskimi o wykup obsadzonych przez nich twierdz. Mocą ugody Oldrzych Czerwonka przekazał Polakom za sumę 190 tys. złotych węgierskich trzy zamki: Tczew, Iławę, Malbork. W zebraniu sumy wykupnej partycypowali w znacznym stopniu Gdańszczanie. Wielki mistrz musiał się przenieść do Królewca.

Na podstawie: K. Baczkowski, *Dzieje Polski późnośredniowiecznej (1370-1506)* [w:] *Wielka historia Polski* t. 3, Kraków 1999, s. 218.

Zadanie 15. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Wydarzenia opisane w tekście I miały miejsce wcześniej niż wydarzenia opisane w tekście II.	P	F
Wydarzenia opisane w obydwu tekstach miały miejsce za panowania w Polsce dynastii Jagiellonów.	P	F

Ilustracje do zadania 16.

Ilustracja A.

Ilustracja B.

Ilustracja C.

Ilustracja D.

Źródła:

<https://warsawtour.pl>

<http://www.historiasztuki.com.pl>

<https://podroze.onet.pl>

<https://pl.wikipedia.org>

Zadanie 16. (0-1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Cechy stylu, jaki reprezentuje budowla ukazana na ilustracji B, świadczą o tym, że służyła ona m.in. celom obronnym.	P	F
Wśród zaprezentowanych na ilustracjach budowli zabrakło przykładu stylu renesansowego.	P	F

Tekst do zadania 17.

W minionych dniach opowiedziałem Ci o tych wszystkich zakątkach Nowego Świata, do których dotarłem wraz z flotą. Nie bez przyczyny nazwaliśmy je światem nowym, albowiem nikt ze starożytnych nie miał o nim najmniejszego pojęcia i rzeczy przez nas odkryte przechodzą ich wszelkie wyobrażenia. Mniemali oni, że na południe od równika rozciąga się jedynie bezkresne morze, które nazwali Atlantykiem. Moja podróż zadaje kłam ich opiniom. Wyruszywszy z Lizbony, przemierzyliśmy czwartą część świata.

Na podstawie: *Listy o odkryciu [...]*, red. J. Kieniewicz, Gdańsk 1995, s. 68.

Zadanie 17. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst. Przyporządkuj do każdego zdania właściwe uzupełnienie spośród oznaczonych literami A-C.

Autor cytowanego fragmentu listu dotarł do **17.1.**____. Wyprawa, o której opowiada poszerzyła zasięg wpływów **17.2.**____. Podróżnik odniósł się do przypuszczeń ludzi żyjących w starożytności i napisał, że jego wyprawa **17.3.**_____.

- 17.1.** A. Azji
B. Afryki
C. Ameryki

- 17.2.** A. francuskich
B. hiszpańskich
C. portugalskich

- 17.3.** A. potwierdziła ich przypuszczenia
B. zaprzeczyła ich przypuszczeniom
C. nie dotarła na południe od równika

Zadanie 18. (0-3)

Każdemu z wyznań chrześcijańskich podanych w tabeli przyporządkuj jego opis – wybierz go spośród oznaczonych literami A-D. W każdym wierszu tabeli zaznacz wybraną odpowiedź.

18.1.	anglikanizm	A	B	C	D
18.2.	kalwinizm	A	B	C	D
18.3.	luteranizm	A	B	C	D

- A. Za podwójne źródło objawienia uznaje Biblię i tradycję interpretowaną przez sobory i papieża.
B. Jego powstanie jest związane z Genewą, podkreśla rolę przeznaczenia (predestynacji) w życiu człowieka.
C. Uznaje zwierzchnictwo władcy nad kościołem, pozostaje najbliższy katolicyzmowi wśród głównych wyznań protestanckich.
D. Jego powstanie jest związane z Wittenbergą, uznaje jedynie kult Chrystusa (a nie świętych) oraz Biblię (a nie tradycję) jako źródło objawienia.

Mapa do zadania 19.

Źródło: D. Ostapowicz, S. Suchodolski, D. Szymikowski (oprac.), *Z archiwum Klio, Teksty źródłowe z ćwiczeniami dla liceum i technikum*, Tom 2: *Od XV w. do kongresu wiedeńskiego*, Gdańsk 2006, s. 13.

Zadanie 19. (0-1)

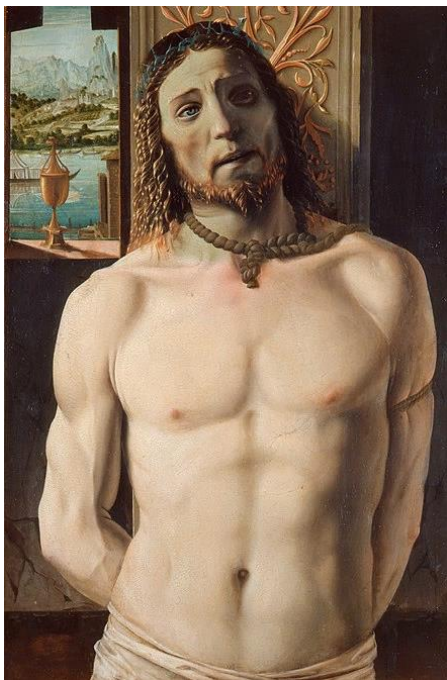
Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B , a następnie odpowiedź 1., 2., albo 3.

Mapa odnosi się do początków budowy imperium kolonialnego

A.	Hiszpanii,	ponieważ przedstawiono na niej podróż	1.	Krzysztofa Kolumba do Ameryki Środkowej
			2.	Vasco da Gamy poza Przylądek Dobrej Nadziei
B.	Portugalii,		3.	Ferdynanda Magellana dookoła świata

Ilustracje i teksty do zadania 20.

Ilustracja 1

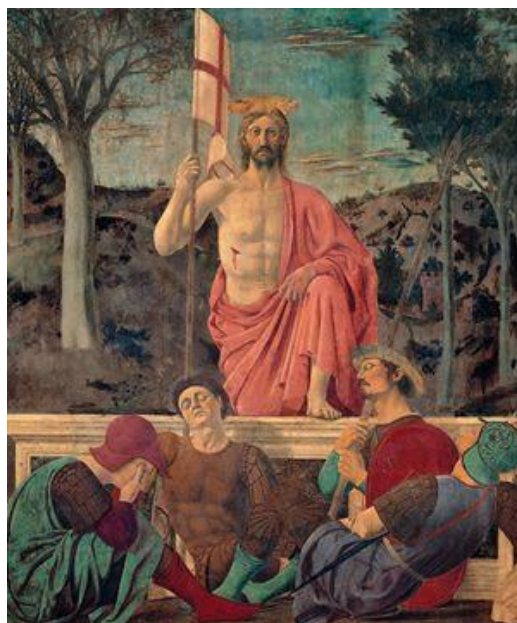
Ilustracja 2

Ilustracja 3

Ilustracja 4

Źródła:

https://www.wikiwand.com/pl/Pinakoteka_Brera

<https://pl.wikipedia.org>

<http://www.farecomunione.it/content/le-chiese-di-sicilia-da-cefal%C3%B9-verso-firenze>

<http://www.parrocchiemarrubiu.it/modules.php?modulo=mkNews&idcontent=544>

Tekst A

Pantokrator [gr., ‘wszechwładca’], typ ikonograficzny Jezusa Chrystusa, spotykany od VI w.; popularny w sztuce wczesnochrześcijańskiej, bizantyjskiej i romańskiej, malowany często wewnątrz czaszy kopuły lub konchy apsydy; także na ikonach.

Na podstawie: <https://encyklopedia.pwn.pl>

Tekst B

Obraz o tematyce religijnej przedstawiający Chrystusa powstał na zamówienie hiszpańskiego króla Filipa IV z dynastii Habsburgów (1621-1655). Obraz został namalowany przez artystę barokowego Diego Velazqueza. Velazquez skupia całkowicie swoją uwagę na wizerunku Chrystusa, z którego ran wycieka krew, a twarz zakrywają włosy.

Na podstawie: <https://twoja-sztuka.pl>

Tekst C

Fresk powstał między 1460 a 1465 rokiem. Przedstawia scenę z Nowego Testamentu, która w symboliczny sposób wiąże sztukę odrodzenia z religią chrześcijańską. Obraz przedstawia zmartwychwstałego Chrystusa, pełnego mocy i triumfującego. Artysta namalował Chrystusa ubranego w szatę udrapowaną jak antyczna toga z ciałem przypominającym klasyczny posąg.

Na podstawie: <https://niezlasztuka.net>

Tekst D

Donato Bramante (1444-1514) należy do wielkich mistrzów renesansu. Jedyne ocalałe dzieło malarskie mistrza jest malowane na drewnie. Artyście udało się stworzyć bardzo realistyczny i tragiczny obraz, który ma silny emocjonalny wpływ na widza. Sam obraz demonstrowa metodę artystyczną mistrza – stworzenie iluzji ogromnej przestrzeni.

Na podstawie: <https://pl.carolchanning.net>

Tekst E

Muskularne, pięknie zbudowane ciało Chrystusa zdaje się osuwać do ciemnego grobu, mimo wysiłku, z jakim św. Jan i Nikodem próbują je utrzymać. Powstałe pomiędzy 1602 a 1604 r. dzieło Caravaggia cechuje typowe dla artysty ciemne tło, na którym brak jakichkolwiek szczegółów. Całą scenę z mroku wydobywa silny snop padającego z góry jasnego światła.

Na podstawie: <http://www.isztuka.edu.pl/i-sztuka/node/471>

Zadanie 20. (0-4)

Każdej ilustracji przyporządkuj odnoszący się do niej tekst, wybrany spośród oznaczonych literami A-E. W każdym wierszu wybierz literę, którą oznaczono wybrany tekst.

20.1.	Ilustracja 1	-	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E
20.2.	Ilustracja 2	-	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E
20.3.	Ilustracja 3	-	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E
20.4.	Ilustracja 4	-	Tekst A	Tekst B	Tekst C	Tekst D	Tekst E

Tekst do zadania 21.

Już Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, a także nieróżna ale jedna a spólna Rzeczpospolita, która się z dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i społa. A temu obojemu narodowi żeby już wiecznymi czasy jedna głowa, jeden pan i jeden król spólny rozkazywał, który spólnymi głosy od Polaków i od Litwy obran, a miejsce obierania w Polsce, a potem na Królestwo Polskie pomazany i koronowany w Krakowie będzie.

Na podstawie: <https://dzieje.pl/aktualnosci/445-rocznica...>

Zadanie 21. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B, a następnie odpowiedź 1., 2., albo 3.

Cytowany tekst to zapis warunków unii

A.	lubelskiej,	ponieważ zawiera odniesienia do	1.	dwóch państw połączonych jedynie osobą wspólnego króla.
			2.	władców z dynastii Jagiellonów koronowanych w Krakowie.
B.	krakowskiej,		3.	wolnej elekcji panującego dla obu narodów.

Tekst do zadania 22.

Na Zamku Królewskim w Warszawie sejm konwokacyjny – pierwszy sejm bezkrólewia po śmierci Zygmunta Augusta, obradując w gorączkowej i pełnej niepokoju o losy kraju atmosferze uchwalił akt prawny, który przeszedł do historii jako wielka karta praw polskiej tolerancji.

Na podstawie: S. Salmonowicz, [...], Warszawa 1985, s. 5.

Zadanie 22. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W tekście opisano okoliczności uchwalenia aktu

- A.** unii lubelskiej.
- B.** konstytucji Nihil novi.
- C.** przywileju koszyckiego.
- D.** konfederacji warszawskiej.

Tablica do zadania 23.

TERYTORIUM POLSKI W X—XVIII W.

Lata	Powierzchnia w tys. km ²
1000	250
1300	200
1370	240
1466	260
1580	865
1634	990
1771	733

Na podstawie:

http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/Content/18436/Historia%20Polski%20w%20Liczbach_1994%20198147.pdf

Zadanie 23. (0-1)

Na podstawie danych z tabeli oraz wiedzy własnej oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Do końca panowania Piastów powierzchnia Polski nie zwiększyła się względem okresu panowania Bolesława Chrobrego.	P	F
Bezpośrednio przed zawarciem unii realnej terytorium Litwy było większe od terytorium Korony.	P	F

Tekst i ilustracje do zadania 24.

Margrabia Albrecht, książę pruski, oraz jego następcy i dziedzice lenna, będą obowiązani składać Nam takie przyrzeczenie uległości, że gdybyśmy zostali zaatakowani przez jakiegokolwiek księcia lub państwo, wtedy margrabia Albrecht, względnie jego następcy, książęta pruscy, mają Nam i Naszemu Królestwu przyjść z pomocą we własnej osobie wraz ze wszystkimi swoimi poddanymi i z całą swą siłą.

Na podstawie: T. Meresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 155.

Ilustracja A

Ilustracja B

Ilustracja C

Na podstawie: *Polaków dzieje malowane*, Warszawa 2007, ss. 66, 84, 90.

Zadanie 24. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst – przyporządkuj do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A-C.

Tekst dotyczy wydarzenia zobrazowanego na ilustracji oznaczonej literą **24.1.**____ .
Wystawcą dokumentu jest król **24.2.**____ . Opisane i zilustrowane wydarzenie miało miejsce w wieku **24.3.**____ .

24.1.	A. A	B. B	C. C
24.2.	A. Zygmunt Stary	B. Zygmunt August	C. Stefan Batory
24.3.	A. XV	B. XVI	C. XVII

Tekst do zadania 25.

Zechciej, Wasza Świątobliwość, przyjąć wiadomość o świetnym zwycięstwie uzyskanym wczoraj przez Boski Majestat całemu Chrześcijaństwu, gdzie mi się udało w paru wręcz chwilach zniszczyć przeważną część wojsk otomańskich, w liczbie 180 tysięcy wojowników. Uchwyciliśmy wszystkie główne sztandary wielkiego wezyra, całą artylerię, jego własne konie, broń, sprzęty i namioty. Spieszę upewnić Waszą Świątobliwość o trwałości mego, należnego Jej ode mnie uszanowania oraz najzarliwszej mej gorliwości, którą żywię zawsze dla obowiązku przyczyniania się do tego wszystkiego, co może ode mnie zależeć – dla chwały i zadowolenia Waszej Świątobliwości, której, chyląc się wraz z ludami naszymi po błogosławieństwo, całuję Jej święte stopy.

Na podstawie: <https://www.salon24.pl/u/zawodaktor/807797,list...>

Zadanie 25. (0-3)

Uzupełnij poniższy tekst – przyporządkuj do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród oznaczonych literami A-C.

Autorem listu był **25.1.**____ . Wśród pokonanych wojsk znajdowały się oddziały **25.2.**____ .
List został wysłany do **25.3.**____ .

25.1.	A. Stanisław Żółkiewski	B. Jan Karol Chodkiewicz	C. Jan Sobieski
25.2.	A. rosyjskie	B. tatarskie	C. kozackie
25.3.	A. cesarza Leopolda	B. papieża Innocentego	C. królowej Marysieńki

Mapa do zadania 26.

Na podstawie: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b2/Polish-Lithuanian_Commonwealth_%281619%29_compared_with_today%27s_borders_PL.png

Zadanie 26. (0-3)

Każdemu z wypisanych poniżej obszarów przyporządkuj właściwe, oznaczone literami A-M, miejsce na mapie. W każdym wierszu wybierz literę, którą oznaczono wybrany obszar.

26.1. Kurlandia - A B C D E F G H I J K L M

26.2. Smoleńszczyzna - A B C D E F G H I J K L M

26.3. Zaporozże - A B C D E F G H I J K L M